

YENİDOĞAN KONFOR DAVRANIŞ ÖLÇEĞİ'NİN
TÜRKÇE GEÇERLİK VE GÜVENİRLİĞİ¹TURKISH VALIDITY AND RELIABILITY OF
COMFORTNEO SCALEAyşe KAHRAMAN¹, Zümrüt BAŞBAKKAL¹, Mehmet YALAZ²¹ Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, İzmir / Türkiye² Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları AD., İzmir / Türkiye

Öz: Amaç: Bu çalışma, Yenidoğan Konfor Davranış Ölçeği'nin (YKDÖ) Türkçe formu geçerlik ve güvenilirliğini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Method: Çalışma metodolojik tasarımdadır. Araştırmada veriler, YKDÖ ve literatür ışığında araştırmacılar tarafından hazırlanmış olan Bebeği Tanıtıcı Bilgi Formu kullanılarak toplanmıştır. Yenidoğan Konfor Davranış Ölçeği, kas tonüsü, uyanıklık, yüz gerginliği, sakinlik/ajitasyon, beden hareketleri, respiratuar yanıt, ağlama olmak üzere 7 maddeden oluşmaktadır. Mekanik ventilatöre bağlı olan bebeklerde "respiratuar yanıt", spontan soluyan bebeklerde ise "ağlama" puanlandığından 6 madde üzerinden toplam puan hesaplanmıştır. Yenidoğan Konfor Davranış Ölçeğinden alınabilecek en düşük puan 6, en yüksek puan ise 30'dur. Örnekleme ölçek madde sayısının 10 katı olmak üzere yenidoğan yoğun bakımda izlenen 60 bebek alınmıştır. Örneklem seçiminde basit rastgele örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bebekler sabah veya öğleden sonra yapılan bakım öncesi ve sonrası 2 gözlemci (primer araştırmacı ve yardımcı araştırmacı=yenidoğan hemşiresi) tarafından değerlendirilmiştir. İçerik geçerliliğine yönelik 5 uzmandan görüş alınmış ve uzmanlar arasındaki uyum Kendall W analizi ile değerlendirilmiştir. Güvenirliğine yönelik olarak Pearson Momentler çarpımı korelasyon analizi, Cronbach Alfa katsayısı, sınıf içi korelasyon testi ve Ağırlıklandırılmış Kappa analizi yapılmıştır. Bulgular: Ölçeğin Cronbach Alfa katsayısı, bakım öncesi primer araştırmacı için 0.85, yardımcı araştırmacı için 0.82 olarak, bakım sonrası ise primer araştırmacı için 0.92, yardımcı araştırmacı için 0.85 olarak bulunmuştur. Ağırlıklandırılmış Kappa analizine göre gözlemciler arası uyum olduğu belirlenmiştir. Sonuç: Yenidoğan Konfor Davranış Ölçeği Türkçe Formu geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı olarak bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yenidoğan, Konfor, Davranış, Ölçek, Geçerlik, Güvenirlik

Abstract: Purpose: This study aims to test the reliability and validity of the Newborn Comfort Behavior Scale in Turkish. Method: The study is methodological design. The study data were collected with a Newborn Information Form designed by the researchers in line with the original Newborn Comfort Behavior Scale and recent literature. The Newborn Comfort Behavior Scale consists of 7 items such as muscular tonus, wakefulness, facial strain, body movements, tranquility / agitation, respiratory response, and crying. The total score is measured over 6 items since respiratory response is particularly measured in the infants with mechanical ventilator aid while crying is measured in the infants with spontaneous respiration. The lowest score in the scale is 6 and the highest is 30. The sample included 60 newborn babies, ten times more than the number of items. The sample was chosen with simple random sampling. The babies included in the study were evaluated every morning and afternoon before and after the medical care by primary researcher and assistant researcher (clinical nurse). Content validity of the scale was assessed by 5 experts in the field and interjudge agreement was tested with Kendall W analysis. The reliability of the scale was tested with Pearson Moments Correlation Analysis, Cronbach Alpha Coefficient, intraclass correlation test, and Weighted Kappa Analysis. Results: The Cronbach Alpha coefficient was found 0.85 for the primary researcher and 0.82 for the assistant researcher before the medical care and 0.92 for the former and 0.85 for the latter after the care. The results of Weighted Kappa analysis indicated an agreement between experts. Conclusion: In light of the results of the study, Newborn Comfort Behavior Scale was confirmed to be a valid and reliable tool.

Key Words: Newborn, Comfort, Behavior, Scale, Validity, Reliability

Doi: 10.17371/UHD.2014210143

- (1) Sorumlu Yazar: Ayşe KAHRAMAN, Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD., İzmir / Türkiye ayse.ersun@gmail.com Geliş Tarihi / Received: 29.09.2014 Kabul Tarihi / Accepted: 11.11.2014 Makalenin Türü: Type of article (Araştırma – Uygulama / Research -Application) Çıkar Çatışması / Conflict of Interest: Yok / None "Etik Kurul Raporu Var - Yes Ethics Committee (Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dekanlığı Bilimsel Etik Kurulu Sayı:2013/19 Tarih:22.04.2013, Ege Üniversitesi Hastanesi Hemşirelik Hizmetleri Yönetimi Sayı:69631334-10506 Tarih:10.06.2013)

UHD

www.khsdergisi.com

Uluslararası Hakemli Hemşirelik Araştırmaları Dergisi

International Refereed Journal of Nursing Researches

Eylül / Ekim / Kasım / Aralık – Güz Kış Cilt:1 Sayı:2 Yıl:2014

September / October / November / December - Fall Winter Volume: 1 Issue: 2 Year: 2014

ID:67 K:43

(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)

(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)

(2015/03944- 2015-GE-17296)

GİRİŞ

Konfor, “bireyin gereksinimleri ile ilgili yardım, huzur sağlama ve sorunların üstesinden gelebilmeye ilişkin fiziksel, psikolojik, sosyal ve çevresel bütünlük içerisinde kompleks yapıya sahip beklenen bir sonuç” olarak tanımlanmaktadır (Karabacak ve Acaroğlu, 2011:197-201). Konfor kavramı son yıllarda yenidoğan yoğun bakım üniteleri ve yenidoğan bebekler içinde sıklıkla kullanılmaktadır. Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesi (YYBÜ), yenidoğan bebekler için intrauterin yaşamın aksine gürültülü, serin, parlak, kuru ısının ve ışık düzeninin iyi olmadığı aynı zamanda yerçekiminin gücüyle bebeğin hareketlerini yapmakta zorlandığı bir ortamdır (Coughlin et al., 2009:2239–48). Yenidoğan yoğun bakım ünitelerinin fiziksel yapısı ile yenidoğan bebeklerin anatomik ve fizyolojik immatüritelikleri, sık sık yapılan rutin bakım ve invaziv işlemler bebeklerin konforlarını kaybetmelerine neden olabilmektedir (Hunter, 2010). Bu durum, iyileşme ve taburculuk sürelerini etkilemektedir. Yapılan çalışmalarda, konforun iyileşme hızını etkileyen en önemli faktörlerden biri olduğu belirtilmektedir (Ista et al.,:58-63). Aynı zamanda konforun, fayda-maliyet oranlarını ve hasta memnuniyet düzeyini yükseltici etkiye sahip olduğu vurgulanmaktadır (Kolcaba and Dimarco, 2005:187-94).

Hemşirelik; hasta, aile ya da toplumun konfor gereksinimlerinin tanınması; konfor gereksinimlerine yönelik konfor önlemleri oluşturulması, temel konfor düzeyi ile uygulama sonrası konfor

düzeyinin değerlendirilmesinden sorumlu bir meslektir (Karabacak ve Acaroğlu, 2011:197-201). Pediatri hemşireliğinde son yıllarda konforu artırıcı stratejiler geliştirilmesi ön plana çıkmıştır. Yenidoğan yoğun bakım ünitelerinde izlenen bebeklerde konforu artırıcı hemşirelik girişimlerinin sıklıkla uygulandığı gözlenmektedir. Bu girişimler, konforlu pozisyon verme, çocuğa özel öz konfor davranışlarını kolaylaştırma, parmak emme, aile üyelerinin desteği, battaniyeye sarma ve sallamayı içermektedir (Kolcaba and Dimarco, 2005:187-94.). Literatürde yenidoğan yoğun bakımda izlenen bebeklerde özellikle ağrılı ve stresli işlemler sırasında bebeklerin konforlarını arttırmak, ağrı ve stresi azaltmak amacıyla oral glikoz veya sukroz uygulamaları, kanguru bakımı, masaj, besleyici olmayan emme, pozisyon verme veya kundaklama gibi uygulamalar kullanılmaktadır (Losacco et al., 2011:65-8. Mathai et al., 2006:1070-5; Freire et al., 2008:28-33; Uga et al., 2008:1-5; Hunter, 2010). Konfor artırıcı uygulamalar ve stratejilerin uygulanması ve etkinliğinin değerlendirilmesinde konfor düzeyi ya da durumunun belirlenmesine gereksinim vardır. Bu stratejilerin etkinliğini değerlendirmede ağrı ölçeklerinin yanında konfor ölçekleri de kullanılmaktadır (Kolcaba and Dimarco, 2005:187-94; Van Dijk et al., 2000:367-77; Van Dijk et al., 2009:607-16). Yapılan çalışmalarda konforun, ağrı ve stres göstergesi olduğu vurgulanmakta ve konfor ölçeği ağrı ve distresi değerlendirmelerinde de kullanılmaktadır (Van Dijk et al., 2009:607-16).

UHD

www.khsdergisi.com

Uluslararası Hakemli Hemşirelik Araştırmaları Dergisi

International Refereed Journal of Nursing Researches

Eylül / Ekim / Kasım / Aralık – Güz Kış Cilt:1 Sayı:2 Yıl:2014

September / October / November / December - Fall Winter Volume: 1 Issue: 2 Year: 2014

ID:67 K:43

(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)

(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)

(2015/03944- 2015-GE-17296)

Ülkemizde yenidoğan yoğun bakım ünitelerinde takip edilen bebeklerin konforlarını değerlendirebilecek bir araç bulunmamaktadır. Bu çalışmanın amacı “Yenidoğan Konfor Davranış Ölçeği”nin Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çalışmasını yapmaktır.

YÖNTEM

Araştırma Yenidoğan Konfor Davranış Ölçeği’nin Türkçe geçerlik ve güvenilirlik etmek amacı ile metodolojik olarak yürütülmüştür.

Araştırmanın örneklemini Ege Üniversitesi Çocuk Hastanesi Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesinde takip edilen bebekler oluşturmuştur. Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesinde takip edilen, 24-42. gebelik haftaları arasında doğan, konfor ve davranışı etkileyebilecek analjezik, kas gevşetici veya sedatif etkili ilaç tedavisi almayan, ciddi nörolojik hastalığı olmayan bebekler araştırma kapsamına alınmıştır.

Basit tesadüfi örnekleme yöntemi ile araştırma kriterlerine uyan tüm bebekler çalışmaya dahil edilmiştir. Örnekleme ölçek madde sayısı olan 6’nın 10 katı olacak sayıda 60 yenidoğan bebek alınmıştır. Yenidoğanlar gestasyon yaşlarına göre 24.2-28.0 hafta (Grup 1), 28.1-32.0 hafta (Grup 2), 32.1-37.0 hafta (Grup 3) ve 37.1-42.0 hafta (Grup 4) olmak üzere 4 gruba ayrılmıştır. Her bir gruba 15 bebek alınmıştır. Mekanik ventilatör desteği alan yenidoğanlarda “Respiratuar Yanıt” mekanik ventilatör desteği almayanlarda ise “Ağlama” maddesi değerlendirilmiştir.

Araştırmada veriler, Yenidoğan Konfor Davranış Ölçeği ve literatür ışığında araştırmacılar tarafından hazırlanmış olan Bebeği Tanıtıcı Bilgi Formu kullanılarak toplanmıştır. Veriler Ağustos 2013- Mart 2014 tarihleri arasında toplanmıştır.

Bebeği Tanıtıcı Bilgi Formu, bebeklerin cinsiyet, doğum tarihi (gün/ay/yıl), doğum kilosu (gr), doğum boyu (cm), doğum haftası, doğum şekli, yenidoğan yoğun bakım ünitesine yatış tarihi (gün/ay/yıl), tıbbi tanı gibi tanıtıcı özellikleri bulunmaktadır.

Yenidoğan Konfor Davranış Ölçeği: Ölçek yoğun bakımda izlenen yenidoğanların sedasyon ve konfor gereksinimini, ağrı ve distres değerlendirmesinde kullanılmak üzere geliştirilmiş likert türü bir ölçektir. Konfor Ölçeği (KÖ) Ambuel ve arkadaşları (1992:95-109) tarafından pediatrik yoğun bakım ünitesinde mekanik ventilatör desteği olarak izlenen hastaların distresini (sıkıntı) değerlendirmek için oluşturulmuş bir ölçektir. Van Dijk ve ark. (2009:607-16) ölçeği revize etmiş ve fizyolojik parametreler olmadan yenidoğanlarda sadece davranışı ölçmek amacıyla COMFORTneo ölçeğinin geçerlik ve güvenilirliğini yapmıştır.

COMFORTneo, uyanıklık, sakinlik/ajitasyon, respiratuar yanıt, ağlama, beden hareketleri, yüz gerginliği, kas tonüsü olmak üzere altı parametreden oluşan likert tipi bir ölçektir (Şekil 1). YKDÖ, konforu belirlemesi yanında hemşirelere bebeğin ağrı ve distresini değerlendirme olanağı sağlayan Sayısal Değerlendirme Ölçeklerini de

UHD

www.khsdergisi.com

Uluslararası Hakemli Hemşirelik Araştırmaları Dergisi

International Refereed Journal of Nursing Researches

Eylül / Ekim / Kasım / Aralık – Güz Kış Cilt:1 Sayı:2 Yıl:2014

September / October / November / December - Fall Winter Volume: 1 Issue: 2 Year: 2014

ID:67 K:43

(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)

(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)

(2015/03944- 2015-GE-17296)

içeren bir araçtır. Yenidoğan Konfor Davranış Ölçeğinden alınabilecek en düşük puanın 6, en yüksek puanın ise 30 olduğu belirtilmiştir. Yüksek skorlar bebeğin konforlu olmadığını ve konfor sağlayacak girişimlere gereksinim duyduğunu göstermektedir. Ayrıca Sayısal Değerlendirme Ölçeklerinden 4-6 puan almak orta derecede, 7-10 puan almak ise ciddi derecede ağrı ve distressi göstermektedir (Van Dijk et al., 2009:607-616).

Şekil 1. Yenidoğan Konfor Davranış Ölçeği Değerlendirme Maddeleri

Araştırmanın ilk aşamasında dil geçerliğine yönelik çalışmalar yapılmıştır. Öncelikle araştırmacı tarafından çeviri yapıldıktan sonra iki dili (İngilizce/Türkçe) iyi bilen, bir mütercim tercüman / Ege Üniversitesi (EÜ) Fen-Edebiyat Fakültesi, Amerikan Dili ve Edebiyatı'nda görev yapan bir öğretim üyesi tarafından İngilizce'den Türkçe'ye çevrilmiştir. Daha sonra E.Ü. Hemşirelik Fakültesinde görev yapan ve her iki dili de iyi bilen beş öğretim üyesine ölçeğin İngilizce'den/

Türkçe'ye çevirisi yaptırılmıştır. Araştırmacı tarafından çevirilerin değerlendirilmesi yapıp ortak bir metin oluşturulmuştur. Dil geçerliliğinin ardından içerik geçerliği yapılmıştır. Bunun için en bilinen yöntem maddelere 1-4 veya 1-5 arasında puan verilmesidir (Gözüm ve Aksayan, 2003: 3-14). İçerik geçerliği için, yenidoğan konusunda uzman 5 öğretim üyesine, ölçekteki her bir maddenin ölçme derecesini 1-4 puan (1 puan uygun değil, 2 puan maddenin uygun şekilde değiştirilmesi gerekiyor, 3 puan uygun ancak ufak değişiklik gerekiyor, 4 puan çok uygun değişiklik gerekiyor) üzerinden değerlendirmeleri için verilmiştir. Değerlendiriciler tarafından verilen puanların ortalama, standart sapma, medyan, en düşük ve en yüksek puan değerleri hesaplanmıştır. Ölçeğin Türkçe formu oluşturulduktan sonra yenidoğan yoğun bakımda izlenen bebeklerin konforları sabah veya öğleden sonra yapılan bakım öncesi ve sonrası 2 gözlemci (primer araştırmacı ve yardımcı araştırmacı=yenidoğan hemşiresi) tarafından aynı anda değerlendirilmiştir. Primer araştırmacı ve yardımcı araştırmacı Yenidoğan Konfor Davranış Ölçeğini kullanırken ve değerlendirirken yenidoğanın yüz ve vücudunu gören bir konumda yer almıştır. Değerlendirme yaklaşık bir, iki dakika sürmüştür. Ayrıca bebeğin ağrısı ve distressi ölçekte bulunan sayısal değerlendirme ölçekleri ile belirlenmiştir. Değerlendirmeden önce yenidoğan yoğun bakım hemşiresine ölçek ve ölçeğin değerlendirilmesi hakkında eğitim verilmiştir.

UHD

www.khsdergisi.com

Uluslararası Hakemli Hemşirelik Araştırmaları Dergisi

International Refereed Journal of Nursing Researches

Eylül / Ekim / Kasım / Aralık – Güz Kış Cilt:1 Sayı:2 Yıl:2014

September / October / November / December - Fall Winter Volume: 1 Issue: 2 Year: 2014

ID:67 K:43

(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)

(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)

(2015/03944- 2015-GE-17296)

Veri analizi:

Araştırmada, içerik geçerliğine yönelik Kendall W uyum katsayısı hesaplanmıştır. Yenidoğan Konfor Davranış Ölçeği (YKDÖ) güvenilirlik çalışmasına yönelik olarak madde toplam puan korelasyonları, Cronbach alfa katsayısı, gözlemciler arası tutarlılık (Kappa katsayısı) ve toplam puan, ağrı tahmini ve distres tahmininin analizi için sınıf içi korelasyon analizi kullanılmıştır.

Araştırmanın yapılabilmesi için Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Bilimsel Etik Kurulu'ndan, Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Hastanesi Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesi'nden yazılı izin alınmıştır. Ayrıca yoğun bakımda izlenen bebeklerin ailelerine araştırma hakkında açıklama yapılmış, sözel onamları alınmıştır.

BULGULAR

Bebeklerin %70'i kız ve %78.3'ü sezeryan ile doğmuştur. Prematüre bebeklerde tıbbi tanı; Respiratuar Distres Sendromu, İntrauterin Gelişme

Geriliği, hipoglisemi vs. iken, miad bebeklerde tıbbi tanı; Yenidoğan Geçici Taşipnesi, solunum sıkıntısı, diyabetik anne bebeği vs.'dir.

Ölçeğin öncelikle dil geçerliği yapılmıştır. Dil geçerliğinden sonra yapılan içerik geçerliğinde uzman görüşleri arasında uyum olduğu belirlenmiştir (Kendall's $W=0.46$, $p=0.130$ $p>0.05$).

Ölçeğin Cronbach Alfa katsayısı, bakım öncesi primer araştırmacı için 0.85, yardımcı araştırmacı için 0.82 olarak bulunmuştur. Bakım sonrası Cronbach Alfa katsayısı ise primer araştırmacı için 0.92, yardımcı araştırmacı için 0.85 olarak bulunmuştur (Tablo 1). Madde toplam puan korelasyonları incelendiğinde, primer araştırmacı için bakım öncesi madde toplam korelasyonları 0.537-0.757 arasındadır. Yardımcı araştırmacı için ise 0.509-0.713 arasındadır. Bakım sonrası madde toplam puan korelasyonları primer araştırmacı için madde toplam korelasyonları 0.557-0.933 arasında, yardımcı araştırmacı için madde toplam korelasyonları 0.439-0.842 arasındadır (Tablo 2).

UHD
www.khsdergisi.com
Uluslararası Hakemli Hemşirelik Araştırmaları Dergisi
International Refereed Journal of Nursing Researches
Eylül / Ekim / Kasım / Aralık – Güz Kış Cilt:1 Sayı:2 Yıl:2014
September / October / November / December - Fall Winter Volume: 1 Issue: 2 Year: 2014
ID:67 K:43
(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/03944- 2015-GE-17296)

Tablo 1. YKDÖ'nin Puan Ortalaması ve Cronbach Alfa Güvenirlik Katsayısı

N	Madde Sayısı	Puan Ortalaması	En Düşük	En Yüksek	Cronbach Alfa
		<u>Bakım öncesi:</u>			<u>Bakım öncesi:</u>
		Primer araştırmacı 10.75			Primer araştırmacı 0.85
		Yardımcı araştırmacı 11.10			Yardımcı araştırmacı 0.82
60	6	<u>Bakım sonrası:</u>	6	30	<u>Bakım sonrası:</u>
		Primer araştırmacı 13.08			Primer araştırmacı 0.92
		Yardımcı araştırmacı 12.06			Yardımcı araştırmacı 0.85

Tablo 2: YKDÖ'nin Primer ve Yardımcı Araştırmacıya Göre Madde Toplam Puan Korelasyon Sonuçları

Maddeler	Primer Araştırmacı		Yardımcı Araştırmacı	
	Madde toplam korelasyonu	Madde toplam korelasyonu	Bakım Öncesi	Bakım Sonrası
Ajitasyon	0.731	0.781	0.656	0.842
Uyanıklık	0.608	0.933	0.558	0.690
Respiratuar cevap/ağlama	0.624	0.796	0.586	0.507
Beden hareketleri	0.757	0.847	0.713	0.743
Yüz gerginliği	0.616	0.822	0.567	0.712
Kas tonüsü	0.537	0.557	0.509	0.439

Gözlemciler arası uyum analizine göre bakım öncesi Kappa değeri 0.624-0.880 ve bakım sonrası Kappa değeri 0.527-0.902 arasındadır.

Ağırlıklandırılmış Kappa değerleri incelendiğinde her madde için primer araştırmacı ve yardımcı araştırmacı arasında uyumun orta ve iyi düzeyde olduğu belirlenmiştir ($p < 0.05$) (Tablo 3).

UHD

www.khsdergisi.com

Uluslararası Hakemli Hemşirelik Araştırmaları Dergisi

International Refereed Journal of Nursing Researches

Eylül / Ekim / Kasım / Aralık – Güz Kış Cilt:1 Sayı:2 Yıl:2014

September / October / November / December - Fall Winter Volume: 1 Issue: 2 Year: 2014

ID:67 K:43

(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)

(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)

(2015/03944- 2015-GE-17296)

Tablo 3. YKDÖ'nin Alt Başlıklarına Göre Bağımsız Gözlemciler Arası Uyum Sonuçları

Alt başlıklar	Kappa değeri (κ)		P değeri	
	Bakım Öncesi	Bakım Sonrası	Bakım Öncesi	Bakım Sonrası
Ajitasyon	0.685	0.581	0.000	0.000
Uyanıklık	0.624	0.527	0.000	0.000
Respiratuar cevap/ağlama	0.880	0.902	0.000	0.000
Beden hareketleri	0.846	0.599	0.000	0.000
Yüz	0.808	0.672	0.000	0.000
Kas tonüsü	0.665	0.757	0.000	0.000

Toplam puan, ağrı tahmini ve distres tahmininde primer araştırmacı ve yardımcı araştırmacı arasındaki uyum sınıf içi korelasyon katsayısı ile irdelenmiştir. Bakım öncesi toplam puan için sınıf içi korelasyon katsayısı: ICC=0.96, $p<0.000$, ağrı tahmini için sınıf içi korelasyon katsayısı: ICC=0.85, $p<0.000$, distres tahmini için sınıf içi korelasyon katsayısı ICC=0.89, $p<0.000$ belirlenmiştir (Tablo 4).

Bakım sonrası toplam puan için sınıf içi korelasyon katsayısı: ICC=0.87, $p<0.000$, ağrı tahmini için sınıf içi korelasyon katsayısı: ICC=0.95, $p<0.000$, distres tahmini için sınıf içi korelasyon katsayısı ICC=0.96, $p<0.000$ belirlenmiştir. Sınıf içi korelasyon analizi sonucu gözlemciler arasında uyumun anlamlı olduğu saptanmıştır ($p<0.05$). (Tablo 4).

Tablo 4. YKDÖ'nin Sınıf içi Korelasyon Katsayıları

N		ICC	p
60	Toplam puan	Bakım öncesi	0.96
		Bakım sonrası	0.87
	Ağrı Tahmini	Bakım öncesi	0.85
		Bakım sonrası	0.95
	Distres Tahmini	Bakım öncesi	0.89
		Bakım sonrası	0.96

UHD

www.khsdergisi.com

Uluslararası Hakemli Hemşirelik Araştırmaları Dergisi

International Refereed Journal of Nursing Researches

Eylül / Ekim / Kasım / Aralık – Güz Kış Cilt:1 Sayı:2 Yıl:2014

September / October / November / December - Fall Winter Volume: 1 Issue: 2 Year: 2014

ID:67 K:43

(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)

(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)

(2015/03944- 2015-GE-17296)

TARTIŞMA

Ölçeğin standart bir ölçme aracı olabilmesi için “güvenirlilik” ve “geçerlik” olarak nitelendirilen iki özelliğe sahip olması istenir (Gözüm ve Aksayan, 2003:3-14). Geçerlilik, ölçeğin araştırmacının ölçtüğünü düşündüğü değişkeni gerçekten ölçüp ölçmediğini, diğer bir deyişle neyi, ne denli, isabetli/doğru olarak ölçtüğünü gösterir (Önler ve Saraçoğlu, 2010:78-85). Güvenirlilik, aynı süreçlerin izlenmesi ve aynı ölçütlerin kullanılmasıyla aynı sonuçların alınması ve aynı şeyin bağımsız ölçümleri arasındaki kararlılıktır (Ercan ve Kan, 2004:211-6.). Geçerlik ve güvenirliliğin belirlenmesinde çeşitli yöntemler kullanılmaktadır. Cronbach alfa katsayısı bunlardan birisidir.

Literatürde Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısının 1'e yakın olması istenmektedir (Gözüm ve Aksayan, 2003:3-14).

Çalışmada, ölçeğin Cronbach Alfa katsayısı bakım öncesi primer araştırmacı için 0.85, yardımcı araştırmacı için 0.82, bakım sonrası ise primer araştırmacı için 0.92, yardımcı araştırmacı için 0.85 olarak bulunmuştur. Konfor Ölçeği ve Konfor Davranış Ölçeğinin çeşitli örneklerde geçerlik ve güvenirliliğine yönelik pek çok çalışma yapılmıştır. Van Dijk ve ark. (2009:607-16) preterm yenidoğanlarda uzamış ağrıyı değerlendirdikleri çalışmalarında Cronbach alfa değeri invaziv işlem öncesi 0.84 ve işlem sonrası 0.88 olarak belirlenmiştir. İsta ve arkadaşlarının (2005:58-63) çalışmasında Cronbach

alfa katsayısı 0.78, kalp atım hızı ve kan basıncı gibi parametreler çıkarıldığında ise 0.84 olarak belirlenmiştir. Beytut ve ark.'nın (2011) çocuk yoğun bakım ünitesinde sedasyon tanılama skalası olarak kullanılan konfor skalasının Cronbach alfa katsayısını 2 araştırmacı içinde 0.77 olarak belirlemiştir. YKDÖ Türkçe formu, Cronbach alfa katsayısının literatürü destekler biçimde oldukça güvenilir olarak saptanmıştır.

Bir ölçeğin güvenirliliğinin sınanması için kullanılan yöntemlerden biri de “madde analizidir (Gözüm ve Aksayan, 2003:3-14). Madde toplam korelasyon puanı yükseldikçe sorunun etkililiği artmaktadır. Korelasyonun 0.15-0.20 arasında olması değersiz, 0.20-0.35 düşük bir derece, 0.35-0.60 iyi bir derece ve 0.60'ın üstü ise yüksek bir derece olarak kabul edilmektedir. (Bengi-Gürkan vd., 1997:145-8). Çalışmada madde toplam puan korelasyonları iyi ve yüksek bir derece olarak belirlenmiştir.

Gözleme dayalı ölçeklerin güvenirliliğinin belirlenmesinde bağımsız gözlemler arası uyum sıklıkla aranan özelliklerden biridir. Gözlemciler arası uyumda, farklı uygulayıcıların, aynı zamanda aynı ölçme araçlarını kullandıklarında elde edilen puanların uyumlu olmasını ifade eder. Birden fazla ölçümcü arasında %70 ve daha yüksek tutarlılık, güvenirlilik sınaması için uygundur. Ancak tutarlılık yüzdesinin şansa bağlı tutarlılığın yüksek olması nedeniyle yüksek çıkabileceği dikkate alınmalıdır (Aksayan ve Gözüm, 2002:9-14). Gözlemciler arası uyumu test etmek amacıyla Kappa katsayısı

UHD

www.khsdergisi.com

Uluslararası Hakemli Hemşirelik Araştırmaları Dergisi

International Refereed Journal of Nursing Researches

Eylül / Ekim / Kasım / Aralık – Güz Kış Cilt:1 Sayı:2 Yıl:2014

September / October / November / December - Fall Winter Volume: 1 Issue: 2 Year: 2014

ID:67 K:43

(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)

(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)

(2015/03944- 2015-GE-17296)

kullanılmaktadır. Kappa katsayısı 0-1 arasında bir değer alır. Buna göre; 0.93-1: mükemmel. 0.81-0.92: çok iyi. 0.61-0.80: iyi. 0.41-0.60: orta düzeyde. 0.21-0.40: ortanın altında ve 0.01-0.20: zayıf uyumu tanımlamaktadır (Boyacıoğlu ve Güneri, 2006:33-9).

Çalışmada bakım öncesi Kappa değerleri 0.624-0.880 arasında, bakım sonrası ise 0.527-0.902 arasında olduğu belirlenmiştir. İşlem öncesi tüm maddeler 0.60 üzerinde ve iyi/çok iyi düzeyde uyum, işlem sonrası ajitasyon, uyanıklık ve beden hareketleri maddeleri 0.60 altında belirlenmiş ve orta düzeyde uyum göstermiştir. Van Dijk ve ark. (2000:367-77) postoperatif ağrının 0-3 yaş çocuklarda geçerlik ve güvenilirliğini incelediği çalışmada, ağırlıklandırılmış Kappa katsayısı 0.54-0.93 arasında belirlenmiştir. Konfor davranış ölçeğinin ventilatöre bağlı prematüre bebeklerde stres ölçümünde geçerli ve güvenilir araç olup olmadığını değerlendirdikleri bir çalışmada ağırlıklandırılmış Kappa katsayısı 0.64-1.00 arasında belirlenmiştir (Wielenga et al., 2004:39-44). Araştırmamız diğer çalışma sonuçları ile benzerlik göstermektedir ve gözlemciler arası uyumun, orta ve iyi derecede olduğu belirlenmiştir.

Ölçümün numerik olduğu durumlarda sınıf içi korelasyon uygulanmaktadır (Aktürk ve Acemoğlu, 2012:316-9). Çalışmada sınıf içi korelasyon analizi sonucu gözlemciler arasında uyumun anlamlı olduğu saptanmıştır. Wielenga ve ark.'nın (2004: 39-44) çalışmasında Konfor ölçeği total

skoru için yapılan sınıf içi korelasyon katsayısı 0.94 olarak belirlenmiştir

SONUÇ

Geçerlik ve güvenilirliğe yönelik olarak yapılan istatistikler doğrultusunda Yenidoğan Konfor Davranış Ölçeği Türkçe Formu;

- Maddelerinin ölçülmek istenen alanı temsil ettiği,
- Maddeleri arasında tutarlılığının olduğu,
- Gözlemciler arası uyumunun yüksek olduğu,
- İç tutarlılık katsayısının yüksek olduğu saptanarak geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğu belirlenmiştir.

Ölçek yenidoğan yoğun bakım ünitesinde izlenen preterm ve miad bebeklerin konforlarının değerlendirilmesi ve hemşirelerin bebeklerin konfor ihtiyaçlarını belirlemesine yardımcı olacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

AKSAYAN, S., & GÖZÜM, S., (2002). “Kültürlerarası Ölçek Uyarlaması İçin Rehber I: Ölçek Uyarlama Aşamaları ve Dil Uyarlaması” Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi, 4 (9-14)

AKTÜRK, Z., & ACEMOĞLU, H., (2012). “Tıbbi Araştırmalarda Güvenilirlik ve Geçerlilik” Dicle Tıp Dergisi, 39 (316-319)

UHD

www.khsdergisi.com

Uluslararası Hakemli Hemşirelik Araştırmaları Dergisi

International Refereed Journal of Nursing Researches

Eylül / Ekim / Kasım / Aralık – Güz Kış Cilt:1 Sayı:2 Yıl:2014

September / October / November / December - Fall Winter Volume: 1 Issue: 2 Year: 2014

ID:67 K:43

(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)

(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)

(2015/03944- 2015-GE-17296)

AMBUEL, B., HAMLETT K.W., MARX, C.M., & BLUMER, J.L., (1992). “Assessing Distress in Pediatric Intensive Care Environments: The COMFORT Scale” Journal of Pediatric Psychology, 17 (95-109)

BENĞİ-GÜRKAN, S., KARADAYI, F., & ÜNAL, M., (1997). Sağlıkla İlgili Tutum Ölçeği Güvenirlilik Geçerlik Ön Çalışması, 33.Ulusal Psikiyatri Kongresi Bildiri Tam Metin Kitabı, Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi ve Psikiyatri Derneği, Antalya, ss.145-148

BEYTUT, D., BAŞBAKKAL, Z., & KARAPINAR, B., (2011). Çocuk Yoğun Bakım Ünitesinde Sedasyon Tanılama Yöntemi- Konfor Skalasının Geçerlik Güvenirlilik Çalışması, VIII. Ulusal Acil Tıp ve Yoğun Bakım Kongresi, IV. Çocuk Acil Tıp ve Yoğun Bakım Hemşireliği Kongresi, Bildiri Kitabı, İzmir

BOYACIOĞLU, H., & GÜNERİ, P., (2006). “Sağlık Araştırmalarında Kullanılan Temel İstatistik Yöntemler” Hacettepe Diş Hekim Fak Der, 30 (33-39)

CALJOUW, M.A., KLOOS, M.A., OLIVIER, M.Y., HEEMSKERK, I.W., PISON, W.C., STIGTER, G.D., & VERHOEF, A.M.J., (2007). “Measurement of Pain in Premature Infants with a Gestational Age Between 28 to 37 Weeks: Validation of the Adapted COMFORT Scale” Journal of Neonatal Nursing, 13 (13-18)

COUGHLIN, M., GIBBINS, S., & HOATH, S., (2009). “Core Measures for Devel Opmentally Supportive Care in Neonatal Intensive Care Units: Theory, Precedence and Practice” Journal of Advanced Nursing, 65 (2239–2248)

ERCAN, İ., & KAN, İ., (2004). “Ölçeklerde Güvenirlilik ve Geçerlik” Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi, 30 (211-216)

FREIRE, N.B., GARCIA, J.B., & LAMY, Z.C., (2008). “Evaluation of Analgesic Effect of Skin-to-Skin Contact Compared to Oral Glucose in Preterm Neonates” Pain, 139 (28-33)

GÖZÜM, S., & AKSAYAN, S., (2003). “Kültürlerarası Ölçek Uyarlaması İçin Rehber II: Psikometrik Özellikler ve Kültürler Arası Karşılaştırma” Hemşirelik Araştırma Geliştirme Dergisi, 5 (3-14)

HUNTER, J., (2010). Therapeutic Positioning: Neuromotor, Physiologic and Sleep Implications. Developmental Care of Newborns and Infants, a Guide for Health Professionals, 2nd ed. Glenview, IL:NAAN, ss.285-312

ISTA, E., VAN DIJK, M., TIBBOEL, D., & HOOG, M., (2005). “Assessment of Sedation Levels in Pediatric Intensive Care Patients can be Improved by Using the COMFORT “Behavior” Scale” Pediatr Crit Care Med, 6 (58-63)

UHD

www.khsdergisi.com

Uluslararası Hakemli Hemşirelik Araştırmaları Dergisi

International Refereed Journal of Nursing Researches

Eylül / Ekim / Kasım / Aralık – Güz Kış Cilt:1 Sayı:2 Yıl:2014

September / October / November / December - Fall Winter Volume: 1 Issue: 2 Year: 2014

ID:67 K:43

(ISO 9001-2008 Belge No / Document No: 12879 & ISO 14001-2004 Belge No / Document No: 12880)

(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)

(2015/03944- 2015-GE-17296)

KARABACAK, Ü., & ACAROĞLU, R., (2011).

“Konfor Kuramı” Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi, 4 (197-201)

KOLCABA, K., & DIMARCO, M.A., (2005).

“Comfort Theory and Its Application to Pediatric Nursing” *Pediatr Nurs*, 31 (187-94)

LOSACCO, V., CUTTINI, M., GREISEN, G., HAUMONT, D., PALLÁS-ALONSO, CR., PIERRAT, V., WARREN, I., SMIT, B.J., WESTRUP, B., SIZUN, J., & ESF NETWORK. (2011).

“Heel Blood Sampling in European Neonatal Intensive Care Units: Compliance with Pain Management Guidelines” *Jan*, 96 (65-68)

MATHAI, S., NATRAJAN, N., & RAJALAKSHMI, N.R., (2006).

“A Comparative Study of Non-Pharmacological Methods to Reduce Pain in Neonates” *Indian Pediatrics*, 43 (1070-1075)

ÖNLER, E., & SARAÇOĞLU, G.V., (2010).

“Hemşirelikte Meslek Seçimi Ölçeğinin Güvenilirlik ve Geçerliliği” *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi*, 3 (78-85)

UGA, E., CANDRIELLA, M., PERINO, A., ALLONI, V., ANGILELLA, G., TRADA, M., ZILLOTTO, A.M., ROSSI, M.B., TOZZINI, D., TRIPALDI, C., VAGLIO, M., GROSSI, L., ALLEN, M., & PROVERA, S., (2008). “Heel Lance in Newborn During Breastfeeding: an Evaluation of Analgesic

Effect of This Procedure” *Italian Journal of Pediatrics*, 34 (1-5)

VAN DIJK, M., BOER, J., KOOT, H., TIBBOEL, D., PASSCHIER, J., & DUIVENVOORDEN, H., (2000). “The Reliability and Validity of the Comfort Scale as a Postoperative Pain Instrument in 0 to 3-Year-Old Infants” *84 (367-377)*

VAN DIJK, M., PETERS, J., VAN DEVENTER, P., & TIBBOEL, D., (2005). “The COMFORT Behavior Scale” *AJN*, 105 (33-36)

VAN DIJK, M., ROOFTHOFT, D.W., ANAND, K.J., GULDEMOND, F., de GRAAF, J., SIMONS, S., de JAGER, Y., van GOU-DOEVER, J.B., & TIBBOEL, D., (2009). “Taking up the Challenge of Measuring Prolonged Pain in (Premature) Neonates The COMFORTneo Scale Seems Promising” *Clin J Pain*, 25 (607-616)

WIELENGA, J.M., VOS, R., LEEUW, R., & HAAN, R.J., (2004). “COMFORT Scale: A Reliable and Valid Method to Measure the Amount of Stress of Ventilated Preterm Infants” *Neonatal Network*, 23 (39-44)

YAZAR NOTU: Çalışma 8. Ege Pediatri ve 4. Ege Pediatri Hemşireliği Kongresinde Poster Bildiri olarak sunulmuştur.